

Волощук Марія Григорівна

3 курс, інженерно-хімічний факультет,

НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Шаповалова О. А., викладач

кафедри філософії ФСП НТУУ «КПІ»

Зіставлення слов'янської та української культур на основі твору І. Багрянова «Тигролови»

Культурогенез є складним і багатовекторним процесом, оскільки жодна культура не виникає безпідставно, а будується на основі попередніх культур та продукує культурні смисли для поставання майбутніх культур. Також на культуру безпосередньо впливають безліч факторів, зокрема такі як географічне положення та історичні події. Досліджуючи проблему поставання української культури в історичному процесі необхідно згадати про теорію автохтонності, запропоновану М.Грушевським. На думку вченого, вирішальну роль у культурному розвитку українського народу відіграла слов'янська культура. Зробивши непересічний внесок у світову й українську духовну скарбницю, слов'янська культура існувала майже 1500 років і досягла надзвичайного розвитку [2, с.55]. Природним є те, що традиційно в українській літературі більшість письменників у своїй творчості звертаються до змалювання образів України: її природи чи то історії, народу, або його побуту та культури тощо. Образ України присутній і в романі Івана Багряного "Тигролови", але змальовано його дещо інноваційно, адже автор звертається до нетрадиційних творчих прийомів. На прикладі цього твору можна прослідкувати розвиток слов'янської культури та залишений нею відбиток на українській.

Сучасні археологічні дослідження Н.Риндіної, Ю. Липи, В.Янова та інших підтверджують, що окремі елементи слов'янської культури (система господарства, топографія поселень, декоративний розпис будинків, мотиви орнаменту і кераміки та інше) стали невід'ємною частиною сучасної української культури [3, с.126]. У «Тигроловах» родина Сірків живе у хаті прикрашеній намальованими орнаментами,

що характерно для поселення слов'ян, як і те, що зводилися хати на відкритих місцях без оборонних споруд.

З-поміж багато численних культур, які в процесі історичного розвитку перебували на українських землях, варто провести паралелі між подібними трансформуваннями трипільської та української культур. Історично встановленим фактом є те, що близько 2000 р. до н. е. трипільська культура почала занепадати, її носії частково залишили ці землі, відступаючи під тиском численніших і войовничіших народів, на думку вчених, а частково асимілювалися з завойовниками [3, с.92]. Проводячи зіставлення з літературними героями, родиною Сірків та Григорієм, у різний час, коли Україна стала поневоленою, були змушені покинути рідну землю і вже при звичаюватися до тих умов, у яких потрібно було виживати. Яскравим прикладом трансформаційного переходу від землеробства і скотарства у традиційному виробництві, що було характерно для трипільців, є те, що сім'я переселенців стає так би мовити «войовничою»: починають ловити тигрів [1]. На думку науковців, трипільська культура була однією з найрозвинутіших, і тодішні люди багато чого могли досягти своєю працею, якби не прийшли войовничі народи. Так само і у творі, маюючи "Малу Україну" на Далекому Сході, Іван Багряний переконливо показує, чого можуть досягти вільні люди своєю працею.

Отже, культура слов'ян не забулася, а залишила вагомий відбиток на українській культурі і дала безліч сюжетів для літератури, музики та різних аспектів сучасної художньої культури.

Список використаних джерел:

1. І.Багряний Вибрані твори – Київ: Книга, 2007. – 368 с.
2. Богдан Лановик, Микола Лазарович. "Історія України".- Тернопіль "Економічна думка", - 2000. – 250 с.
3. Галина Лозко. "Українське народознавство". - Київ "Зодіак-ЕКО", - 1995. – 180 с.